



A PÁPAI KISTÉRSÉGBEN MŰKÖDŐ

CIVIL HÁLÓ SZÖVETSÉG

EREDMÉNYEI, JAVASLATAI

2007-2011.

Dr. Baloghné Uracs Marianna sk.
CHSZ vezetőségi tag

1. MEGALAKULÁS

A Pápai kistérség 49 településén több mint **300 civil szervezet működik**, azonban ha a bíróság által nem bejegyzett szervezeteket (klubok, szakkörök, nem formális közösségek) is ide soroljuk, legalább dupláját tekinthetjük ennek a számnak. A szervezetek többnyire alapszinten működnek, elsősorban kulturális, sport, szociális területen dolgoznak. Sok problémával küzdenek: gyenge működési feltételek, elzártság, információhiány, érdekérvényesítési gondok, kapcsolati háló szűkössége, erőtlen forrásszerző képesség, stb.

2006-ban indult el egy kistérségi civil összefogás kiépítésére irányuló munka. Ezt a Jókai Mór Művelődési Központ dolgozóiból megalakult Pápai Amatőr Művészeti Mozgalomért Alapítvány kezdeményezte. Számos kerekasztal-megbeszélés, egyeztetés, közösségi fórum után **2007. áprilisában megalakult a Civil Háló Szövetség**, amely akkor 25 tagszervezetet tömörített, de mellettük több önkormányzat és üzleti partner is csatlakozott támogatóként.

Az eredeti elképzelések a szektor kistérségi helyzetéből adódóan elsősorban a **szervezetek fejlesztését, az összefogás megteremtését** célozták meg. Úgy gondoltuk, fontos a civilek érdekérvényesítő képességének, forrásszerzési aktivitásának növelése. Ugyancsak fontosnak tartottuk azt, hogy az (akár földrajzilag, akár szakmailag) egy területen dolgozók ismerjék meg egymást, működjenek együtt, találjanak ki közös programokat, erősítsék, segítsék egymást. Mindezekhez terveztünk segítséget nyújtani.

Szervezeti formaként a laza tömörülés mellett döntöttünk, melyben minden civil szervezet (akár bejegyzett, akár nem) ugyanolyan jogokkal rendelkezik. A Szövetség működését alapszabályban rögzítettük, melyet minden tagszervezetnek el kell fogadnia belépéskor. A munkát 5 fős vezetőség irányítja, akiket a tagság 2 évre választ.

Jelenlegi vezetőségi tagok:

- Baán Istvánné
- Dr. Baloghné Uracs Marianna
- Veszpréminé Turtsányi Valéria
- Koloványi Attila
- Birloni István

2007-2009-ig dolgoztak a vezetőségben:

- Kocsis Gyula
- Tóth Kálmán

A működéshez **források**at a Pápai Amatőr Művészeti Mozgalomért Alapítvány, majd 2009-től a CIVILSZERVIZ Közösségfejlesztők Közhasznú Egyesület pályázatai is biztosították. Elsősorban a Nemzeti Civil Alapprogramtól évente 3-12 millió forint közötti összegeket sikerült pályáznunk, ebből tudtuk finanszírozni a munkát.

A Civil Háló Szövetség tevékenységét kezdettől segíti szakmai támogatásával a **Jókai Mór Művelődési Központ**. Az együttműködési és fejlesztési programok kidolgozását, az egész működés elindítását, a Szövetség „felépítését” a munkatársak, a vezetőségi tagok és a szervezetek mellett a JMK szakembereinek segítségével, az igények és tapasztalatok alapján közösen dolgoztuk ki az eltelt évek alatt.

2. EDDIGI EREDMÉNYEINK

A Civil Háló Szövetség megalakulása óta eltelt négy évben a tagok száma megsokszorozódott, **mára 82 tagszervezetünk van** (lista a mellékletben), Pápaiak és a kistérségben működők egyaránt megtalálhatóak.

Működtetünk egy **Civil Irodát** (Pápa, Korvin u. 16-18.), amelyben jelenleg **5 fő dolgozik** munkaszerződéssel:

- civil koordinátor, Pápa
- kistérségi civil koordinátor (távmunka a kistérség településein)
- ifjúsági munkatárs
- környezetvédelmi munkatárs
- pénzügyi munkatárs

Munkatársaink az eltelt évek alatt számos képzésen vettek részt, komoly tapasztalatokat szereztek, a legfelkészültebb civil szakemberek közé tartoznak, akik hatékonyan tudják működtetni a szövetség kezdeményezéseit. Irodánk a civilek központjává vált.

Kiépítettünk egy **szolgáltatási rendszert**, melyet a szervezetek térítésmentesen vehetnek igénybe. Ebben - a teljesség igénye nélkül - az alábbi szolgáltatásokat nyújtjuk:

- tanácsadás hazai és nemzetközi pályázatokhoz pénzügyi, munkaügyi és jogi területeken
- pályázatfigyelés és továbbítás
- 1%, önkéntesség, adománygyűjtés
- internet-használat, EPER, ügyfélkapu használat
- személyes konzultációk egyedi civil problémák esetén
- képzések, kiscsoportos konzultációk szervezése (pl. Ügyészség, NCA stb.)

Életre hívtunk olyan **programokat**, amelyekkel az volt a célunk, hogy előtérbe kerülhessenek azok a szervezetek, amelyek városunkban és a környező településeken működnek. Szerettük volna, ha tevékenységüket minél többen megismerik, elismerik, és így támogatottságuk jelentősen nőhet. Ezek a programok sikereseknek bizonyultak, azóta hagyománnyá váltak, egyre népszerűbbek, évről évre megrendezzük:

- Civil Majális (2011-ben már az ötödik zajlott le)
- „Miénk a ház!” civil kiállítás és interaktív foglalkozások diákoknak (4 éve)
- Civil Szakmai Nap – regionális konferencia (4 éve)
- Kistérségi Civil Fesztivál (2011-ben először Döbröntén)

Megjelentettünk olyan **kiadványokat**, melyek a szervezetek munkáját segítik:

- Civil katalógus 2008. és 2010. (a térségben működő szervezeteket bemutató kiadvány)
- szakmai fejlődést segítő kiadványok (környezetvédelmi, adománygyűjtéssel kapcsolatos, stb.)

Lehetővé tettük a civil programok folyamatos megjelenését, a korszerű kommunikációs és marketing csatornák biztosítását:

- honlapunk címe: www.civilag.hu
- CIVILÁG néven havi programfüzetet jelentetünk meg, valamint időszakonként újságban is hírt adunk tagszervezeteink rendezvényeiről

Számos **együttműködést** sikerült kialakítani a tagszervezeteink között, melynek eredményeként Pápa és a kistérség több településén valósultak meg programok (pl. Szentivánéji Fesztivál – Csót, Mesterségek Ünnepe – Pápateszér, Lovászpata, Nagydém)

Serkentettük a **szervezetek megalakulását**, illetve a közösségek formális szervezetekké (egyesület, alapítvány) tömörülését (pl. Háromhatár Kulturális és Sportegyesület: Kup, Nóráp és Pápakovácsi lakosainak összefogásával).

Jelentősen javítottuk a **szervezetek felkészültségét** képzéseink, tapasztalatcserék, konzultációk segítségével. Mára már sok egyesület vált közhasznúvá, többen fordulnak nagyobb figyelemmel az 1%-os felajánlások, adományok gyűjtése irányába, többet tudnak az önkéntességről, stb.

Mindebből adódóan erőteljes növekedés tapasztalható a szervezetek pályázati aktivitása és eredményessége terén is. Például a Nemzeti Civil Alapprogramhoz benyújtott pályázatok száma az alábbiak szerint alakult:

- 2007: 5 pályázat
- 2010: 38 pályázat
- az elnyert NCA forrás 2010-ben a kistérségben: mintegy 25 millió forint

Széleskörű kapcsolatokat építettünk ki nemcsak a kistérségi civil szervezetek körében, de a tágabb régióban is. Tagjai vagyunk:

- Veszprém Megyei Civil Kerekasztal
- Közép-Dunántúli Regionális Multiplikátor Hálózat

A civil összefogás eredményeként sikeresen **delegáltunk egy főt** a Pápai Kistérségből a **Nemzeti Civil Alapprogram Közép-Dunántúli Kollégiumába** (Dr. Baloghné Uracs Marianna). Ezzel mind a működési pályázatok kiírásában, mind a különböző civil fórumokon erősíteni tudtuk a kistérség érdekérvényesítő képességét.

Sokat teszünk azért, hogy a civil szervezetek működésének alapját képező **önkéntességet** minél szélesebb körben terjesszük el a kistérségben is. Ez a társadalmi felelősségvállalás, a közösségi aktivitás legjobb formája, amelynek azonban a hazai elismertsége még nem megfelelő. Ezért partnerként dolgozunk a veszprémi Csalán Egyesület projektjében (TÁMOP 5.5.2. „Önkéntességet Veszprém megyébe!”), amelyben elsősorban a helyi fiatalokat igyekszünk megnyerni önkéntes feladatokra különböző közösségi akciókkal.

Biztosítottuk a kistérségi településeken működő szervezetek egyenlő esélyeit is: 2009 óta **kistérségi civil mentorszolgálatot** működtetünk. Ennek keretében egy civil koordinátor távmunkában látja el feladatát: helyben keresi fel a szervezeteket, segíti tevékenységüket, szolgáltatásokat nyújt és segítséget ad az együttműködések kialakításához.

Nagyon jó kapcsolatokat ápolunk a helyi és a megyei **sajtóval**, rendszeresen tudósítanak rendezvényeinkről, segítségükkel összefoglaló DVD-t is készíthettünk munkánkról. Gyakran érdeklődnek és adnak hírt munkánkról távolabbi médiumok is (MR6, MTV Soproni Regionális szerkesztőség, stb.).

A helyzetképhez az is hozzátartozik, hogy jelenleg a munka folytatása bizonytalan, hiszen mindazok a **források**, pályázatok, amelyek eddig biztosították működésünk feltételeit, jelentősen **beszűkültek** (NCA megszűnése, uniós pályázatok hiánya).

Sokat javult a civil szervezetek kapcsolata a kistérségben az **önkormányzatokkal és az üzleti partnerekkel** is. A szervezetek felkészültebben hatékonyabb partnereivé tudnak válni a másik két szektornak. Az önkormányzatok és üzleti partnerek pedig egyre inkább elismerik a civilek munkáját. Az együttműködések mindhárom fél számára haszonnal járhatnak, ha megfelelően sikerül az erőforrásokat egyesíteni. Számos kiváló példa mutatja ennek hatékonyságát (kulturális és sportrendezvények, szociális segítők, stb.).

Néhány elgondolkodtató adat a civil szektorról országos szinten:

- A szervezetek által nyújtott támogatások: 134 Mrd Ft (pénzbeli, természetbeni)
- Foglalkoztatottak száma meghaladja a 100.000 főt
- Önkéntesek becsült létszáma: 438.000 fő
- Általuk teljesített munkaóra: 50 millió (24 ezer fő munkaideje)
- Becsült értéke: 42 Mrd Ft
- Tagok száma: 3,7 millió fő

(KSH Nonprofit szervezetek Magyarországon, 2008.)

Számos önkormányzat keresi az együttműködési lehetőségeket a civilekkel, hiszen a helyi társadalom legaktívabb tagjait tömörítő szervezetek minden hasznos kezdeményezés mellé önkénteseket tudnak állítani. Természetesen a hatékony együttműködéshez arra is szükség van, hogy **egyenrangú partnerként** szerepelhessenek a civilek ezekben a programokban.

Civil összefogásunk további működésében a CHSZ felajánlja a helyi önkormányzat számára együttműködését minden olyan kezdeményezésben, amelyet a civilek is fontosnak tartanak: pl. jelenleg futó „TeSzedd” országos szemétszedési akció, illetve az alább részletezett programok.

Ugyanakkor a további működtetés feltételeinek megteremtésében a fenti okok miatt komoly nehézségeink vannak, ezek megoldásában szeretnénk kérni az önkormányzat segítségét – lehetőségeihez mérten (pl. irodahelyiség biztosítása).

3. A KÖZELMÚLT CIVIL KEZDEMÉNYEZÉSEI – EREDMÉNYEK, JAVASLATOK

A Civil Háló Szövetség egyre inkább kiszélesedő tevékenysége során markánsan megmutatkozott két olyan terület, amelyen a szervezetek tapasztalatai szerint szükség van a civilek segítségére az előbbre lépéshez:

- környezetvédelem – azon belül a hulladék-kérdés
- ifjúság

Mindkét témában a **CIVILSZERVIZ Közösségfejlesztők Közhasznú Egyesülete** által kidolgozott nyertes pályázatok adtak lehetőséget a munka megvalósítására.

Beszámolónk további részében arról szeretnénk számot adni, milyen munkát végeztünk ezeken a területeken az eltelt időszakban, milyen eredményeink vannak és milyen javaslatokat foglalmaztunk meg.

3.1. HULLADÉK – GAZDÁLKODÁS

A Szövetségen belül **több környezetvédő egyesület is működik**, melyeknek többsége erején felül igyekszik megoldást találni a környezetvédelmi problémák megoldására. A hulladék gondok megoldásában (pl. illegális lerakók felszámolása) a törvényi lehetőségek erősen korlátozottak, hiszen még akkor sem büntethető a lerakó, ha róla videó vagy fénykép készül. Ennek ellenére az illegális lerakók felderítésében, a gyakoribb jelenlétben mindenképpen hasznos a civil segítség. A Civil Háló Szövetséghez tartozó zöld szervezetek leginkább a gyermekek környezeti nevelésében tevékenykednek. Évek óta több környezetvédelmi témakörben tartanak játszóházakat, foglalkozásokat (hulladék, víz, stb.).

Mindezen előzményekre alapozva tervezte meg **egyesületünk környezetvédelmi programját**, melynek az alábbi elemei valósultak meg:

- Hulladék-gazdálkodással kapcsolatos **kerekasztal beszélgetéseket** tartottunk a kistérség önkormányzatai, szervezetei, intézményei részére két ízben
- Ugyanebben a témában szerveztünk egy **közmeghallgatást** is, melyre vártuk a lakossági érdeklődőket is
- Az itt elhangzottak, a résztvevők felvetései alapján készítjük el **„Hulladék Kisokos a pápai lakosoknak”** c. tájékoztató kiadványunkat. Ebben igyekszünk minden hasznos, gyakorlati adatot és tájékoztatást megjelentetni, ami a pápaiaknak érdekes lehet.
- A fent említett kerekasztalokon felmerült ötletekből nagy sikerrel került megvalósításra egy gyerekeknek szóló **alkotó pályázat**, melyre hulladékból készült tárgyakat vártunk.
- A beérkezett pályaművekből készült kiállítást a **„Zöld nap a Föld napján”** című programunkon nyitottuk meg. Itt győri, döbrönte és pápai szervezetek, vállalkozások, intézmények adtak színes programot az érdeklődő gyerekeknek.
- Szervezés alatt áll a **„TeSzedd” országos szemétgyűjtő** akció pápai programja

Az alábbi megállapításokat és javaslatokat a lezajlott hulladék kerekasztalokon és a közmeghallgatáson elhangzottak alapján állítottuk össze.

Hulladék helyzet Pápán

Pápán több mint 17 000 becsült tonna települési szilárdhulladék keletkezett 2002-ben. Ez 2010-re majd 11 362 tonnára csökkent. Az adatok folyamatos csökkenést mutatnak, így ez mindenképpen öröndetesen pozitív tény. Nem tudjuk, hogy ez pontosan miért csökkent, de hasznos lenne ezzel kapcsolatban kutatást végezni helyi viszonylatban.

Kedvező változások:

A zöld szervezetekről az járja, hogy mindig csak a negatívumokat mondják, így e koncepció ismertetését azzal kezdjük, hogy Pápán a hulladékkezeléssel kapcsolatban pozitív folyamatoknak is szemtanúi lehetünk. Végre megépült a Szabó Dezső utca végén a korszerű zárt rendszerű átrakóállomás és a szelektíven gyűjtött csomagoló anyagok válogatására és továbbszállítására, újrahasznosítás előkészítésére szolgáló válogatócsarnok.

A város iskoláinak egy részében kihelyezésre kerültek szelektív gyűjtőedények, ezzel is erősítve az iskolák – általunk régóta hiányolt – gyakorlati környezeti nevelését. A tervek szerint idővel a város valamennyi iskolája és óvodája rendelkezni fog szelektív gyűjtőedényekkel.

Szót kell ejtenünk a városvezetés részéről is tapasztalható változásokról, mint pl. az ásványvizes palackok kiszorítása az önkormányzati rendezvényekről.

PROBLÉMÁK ÉS JAVASLATOK:

Meglátásunk szerint a pozitív változások mellett vannak hiányosságok is. Azokat a problémákat emeljük ki, melyek a megrendezésre került kerekasztalok és közmeghallgatások alatt felmerültek, és melyeket – véleményünk szerint – **helyben meg lehet oldani.**

1. Környezeti nevelés

Azzal a hulladékkal, amelyik nem keletkezik, nincs gond, tehát a hulladék problémák gyökere egyértelműen a hulladék keletkezése. A lakossági hulladéktermelésben **sarkalatos kérdés a környezeti nevelés és tájékoztatás.**

A pápai és környékbeli zöld szervezetek, akik környezeti neveléssel is foglalkoznak, még mindig hiányolják az **iskolák** többségéből az átfogó, egész tanévre kiterjedő környezeti programokat. Úgy vélik, hogy nem elég egy-egy napra vagy hétre koncentrálni ezeket a témákat, mert azok nem fognak maradandó tapasztalatokkal járni, és nem fognak beépülni a fiatalok mindennapjaiba. Másrészt többnyire az iskolák működése sem mutatja a környezettudatos működést, így a példamutatás sem valósul meg.

Javaslat: Az iskoláknak egyrészt egész tanéven át tartó, az iskolai mindennapokat átszövő programokkal (versenyek, előadások, gyakorlati foglalkozások, tapasztalatszerzések, tematikus órák) kellene az ifjúságot környezettudatosságra nevelni. Másrészt működésükben (eszközhasználat, energiatakarékosság) is környezettudatosságot kell mutatniuk kifelé is és a diákok felé is. Természetesen az intézmények gazdasági szempontból is rá vannak kényszerítve az energiatakarékosságra, de hasznosabb lenne, ha mindezt a diákok felé is tudatosan közvetítenék, illetve megkövetelnék. Az eszközhasználat terén leginkább a környezetbarát alapanyagok használatában látnánk fejlődési lehetőséget, mint pl. újrahasznosított papír általános használata (nem lehet ok ennek hiányára az, hogy Pápan nem lehet kapni ilyen papírt), tankönyvek újrafelhasználása (gazdasági szempontból is előnyös).

Véleményünk szerint **a környezettudatos gondolkodás előmozdítása alapvető társadalmi érdek**, így azt nem lehet csak egy (kijelölt) intézményre kidolgozni a városban. A környezettudatos gondolkodásnak, életvitelre nevelésnek **minden pápai iskola tantervének szerves részét kell képeznie**, s ezt – hangsúlyozzuk – a gyakorlati, napi iskolai életvitelnek is tükröznie kell. Idén 14 környezetvédelmi órát tartottunk a pápai középiskolákban (nem számítva a más egyesületek által tartott foglalkozásokat), s tapasztalataink szerint a gyerekek nagy része nyitott a környezetvédelem, természetvédelem témakörére. Kellően nyitott, felelősen gondolkodó **pedagógusok, intézményvezetők és a civilek együttműködve komoly előrelépést érhetnénk el ezen a területen** – és ehhez nem kell túl sok forrás sem.

2. Kerti hulladék

Jelenleg Pápan a lakosságnak nincs lehetősége arra, hogy **a családi házak kertjében vagy a lakótelepi házak lakói által gondozott területeken keletkező avart, ágnyesedéket, fűvet, stb. szelektíven gyűjtse**, vagy legalábbis elvihesse egy telephelyre, ahol ezt az anyagot komposztálják. A 41/2005. önkormányzati rendelet kimondja, hogy ezeket a hulladékokat elsősorban komposztálással újra kell hasznosítani a lakosságnak, de véleményünk szerint ezt az Önkormányzat nem eléggé támogatja sem tájékoztatással, (az emberek nem tudják, hogy miként kell komposztálni) sem lehetőségekkel (pl. nem lehet kapni komposztálásra alkalmas eszközöket). Természetesen az önkormányzati rendelet kitér arra, hogy amennyiben nem tud a lakos komposztálni, akkor a hulladék elszállításáról kell gondoskodni. A rendelet kimondja továbbá, hogy az avar és kerti hulladék elégethető, ha kezelése a fent említett módon nem lehetséges, de sajnos nem tér ki pontosan a kizáró okokra, így ma bárki égethet kerti hulladékot Pápan, ha jól vág az esze, és tud egy jó történetet kitalálni. Az pedig érthető, hogy

az emberek inkább égetnek, mintsem beletegyék a szemetesbe, hogy aztán majd azért még fizetniük is kelljen. Ha pedig az önkormányzat mégis megbüntetne valakit az égetés miatt, felmerül az emberben az a jogos kérdés, hogy tud-e ennél környezetbarát alternatívát kínálni.

Javaslat: A városban ki kell alakítani egy olyan telepet, ahová a lakosság elszállíthatja a keletkezett szerves (nem csak kerti) hulladékát. Ez akár egy új telep kialakításával, vagy a Talajerőgazdálkodási Kft. jelenleg is működő komposztáló telepének bevonásával lenne megvalósítható. Ezzel együtt részletes rendeletben kell szabályozni **a szerves hulladékok elégetésének teljes tilalmát**. Az így fennálló helyzetben az emberek eldönthetik, hogy a háztartásukban keletkezett szerves hulladékot a szemetesbe dobják (növelve a fizetendő hulladék mennyiségét), vagy elszállítják azt a megfelelő helyszínre.

Megfontolásra ajánljuk azt a javaslatunkat is, miszerint a családi házas területeken **szerves hulladékgyűjtő** szigetek kerüljenek kialakításra, vagy attól a lakostól, aki ezt igényli, a város külön elszállítsa az ilyen típusú hulladékot, megfelelő díjazás ellenében.

A Közszolg Kft. még el nem bíralt KEOP pályázatának keretein belül reményeink szerint 2000 db **komposztáló** kerülne kihelyezésre a családi házas övezetekbe. Javasolnánk, hogy a pályázat sikeressége esetén a komposztálók kihelyezését a város egy **tájékoztató kampánnyal** egészítse ki a hatékonyság fokozása érdekében, melyben **felajánljuk együttműködésünket**.

3. Illegális lerakók

Felhívánk az önkormányzat képviselőinek figyelmét arra, hogy az erdőkben, útszéleken található irtatlan mennyiségű hulladék elsősorban egyértelműen „lomisok”-tól származik. Bár minden bizonnyal ezzel az emberek többsége tisztában van, erről valamiért senki sem mer, tud, vagy akar beszélni. Márpedig **az egyre növekvő szeméthalmokkal csak akkor tudunk megbirkózni, ha a probléma gyökerét orvosoljuk**.

Javaslat: Az Önkormányzattal és a Közszolg Kft.-vel folytatott megbeszélések során kiderült számunkra, hogy a fenti tevékenységet folytatók elleni fellépésnek elsősorban törvényi akadályai vannak. Véleményünk szerint a helyi civil szervezeteknek elég széleskörű kapcsolataik vannak ahhoz, hogy ennek országos szinten is hangot adjanak. Úgy véljük, hogy az Önkormányzatnak ebben a témakörben is szélesebb körű társadalmi egyeztetést kellene lefolytatnia, és nem egymagának kellene szélmalomharcot vívnia az állami bürokráciával.

4. Büntetés

Koncepciónkban kitérnénk arra, hogy a ma alkalmazható büntetési tételek és a lebukási valószínűség egyenesen felbátorítja az illegális szemétkerakók feltöltőit.

Javaslat: Úgy véljük, hogy ezt helyben egyrészt a büntetési tételek emelése, másrészt a gyakoribb ellenőrzések révén javítani lehetne. Nem tudjuk, hogy készült-e felmérés azzal kapcsolatban, hogy melyik a drágább megoldás: összeszedni az elszórt szeméthegyeket, vagy növelni az ellenőrök számát, de bizonyára érdemes lenne ezt a felmérést elkészíteni. Felmerült a kerekasztalokon, éppen az egyik vidéki önkormányzat javaslata révén, a **pénzbeli büntetés helyett a közmunka** kiszabása. Véleményünk szerint ennek az elrettentő ereje is nagyobb mértékű lenne, mint egy párezres büntetési tételnek.

Hulladék koncepciónkban megfogalmazott bírálatokat, javaslatokat építő szándékkal tettük, figyelembe véve a városban tapasztalható pozitív változásokat és a megvalósíthatósági lehetőségeket.

Reméljük javaslataink értő fülekre, és támogató együttműködésre találnak!

3.2. IFJÚSÁG

A Szövetségen belül több ifjúsággal foglalkozó egyesület is működik, melyeknek többsége - a környezetvédelmi szervezetekhez hasonlóan - igyekszik megoldást találni a fiatalokkal kapcsolatos problémák megoldására.

A Civilszerviz Közösségfejlesztők Közhasznú Egyesülete sikeres pályázatának eredményeként kidolgozott **ifjúsági programjának** alábbi elemeit valósította meg:

- **Suli túra programsorozat** keretén belül a 2010/11-es tanév során a pápai középiskolákba vittünk több mint hatvan programot (civilök foglalkozásai ill. közhasznú előadások: Munkaügyi Központ, pénzügyi ismeretek, stb.). A Petőfiben egy iskolanapon szinte az összes diákkal találkoztunk, egy interaktív foglalkozás keretében beszélgettünk velük egy leendő pápai ifjúsági házról és az önkéntességről. A Türrben osztályfőnöki órák keretében tartottunk hasonló foglalkozásokat.
- A fentiek mellett **két alkalommal tartottunk kerekasztal beszélgetést ifjúsági témában**, ahol az egyházak képviselői mellett számos civil szervezet és oktatási intézmény is képviseltette magát.
- A kerekasztalokon felmerült önkéntes lehetőségeket plakátban foglaltuk össze, melyet ki is helyeztünk a város középiskolaiba. Ezeket a lehetőségeket személyesen eddig három osztálynak volt lehetőségünk bemutatni, de máris 22 diák jelentkezését könyvelhetjük el. Ez a tény is bizonyítja, hogy a diákok nem zárkóznak el az önkéntességtől.

Az alábbi észrevételeket és javaslatokat a kerekasztalon résztvevő intézmények, szervezetek és az általunk megkérdezett több mint 400 diák véleményére alapozva dolgoztuk ki.

Vannak, akik azt mondják, hogy Pápa már elvesztette diákváros jellegét, holott városunkban kb. 6000 diák jár iskolába. A rájuk épített programok, de főleg a velük együtt vagy saját maguk által szervezett városi programok azonban a helyi rendezvények között rendkívül alulreprezentáltak.

Pápa városa a fejlesztések terén elsősorban a turizmusban gondolkodik, de nem szabad megfeledkezni azokról sem, akik itt élnek vagy éppen tanulnak, s akik a várost étellel tölthetnék meg. A turisták is csak akkor érzik jól magukat Pápán, ha itt egy étellel és programokkal teli várost találnak.

Sokan vélik úgy, hogy a mai fiatalságot nem érdekli semmi, nem lehet őket bevonni programokba, közösségi rendezvényekbe. Nekünk erről más a véleményünk. Bevonni őket tényleg nehéz, de ha megfelelően szólítjuk meg a fiatalokat, akkor nem lehetetlen.

PROBLÉMÁK ÉS JAVASLATOK

1. Diákok a közéletben

Problémának látjuk, hogy a városban tanuló majd 6000 diák csak iskolai szinten képviselheti érdekeit (iskolai diákönkormányzatok). Pápa minden iskolájában működik diákönkormányzat, hol jól, hol kevésbé jól, ez többnyire személyfüggő is. De városi szinten erre már nincs lehetőségük, így a diákságot érintő önkormányzati döntésekbe sincs beleszólása a diákságnak.

Javaslat: Ahhoz, hogy a fiatalokat hatékonyan szólítsuk meg, részben az iskolai diákönkormányzatok munkáját kell segíteni. Ez iskolai feladat, amihez rátermett segítő tanár

és nyitott iskolai vezetés szükséges, amely számos intézményben rendelkezésre is áll. Ám a **diákság bevonása** a városi rendezvényekbe, a város közösségi életébe már az eddiginél hatékonyabb **együttműködést kíván** a különböző intézmények, civilek és az önkormányzat között. Tapasztalataink szerint sokan rendelkeznek jó elképzelésekkel, melyek bizonyára könnyebben megvalósíthatók lennének, ha közösen fogunk a megvalósításhoz.

Ilyen lenne a következő kezdeményezés is: a kerekasztalokon felmerült vélemények szerint újra létre kellene hozni a **Városi Diákönkormányzatot** és visszaállítani a **Diákpolgármester** intézményét. Úgy véljük, hogy ezzel a lehetőséggel a diákok joggal érezhetnék úgy, hogy a város életének ők is részesei, nem pedig csak külső szemlélői (minden felelősség nélkül). A helyi civil szervezetek és diákönkéntesek bevonásával minden évben megrendezhető lenne (elenyésző költségvetéssel) egy diákpolgármester választás, mely akár a megújuló Fő tér látványossága is lehetne (mint ahogy Veszprémben a VEN). Ezzel jobban bekapcsolhatnánk a diákokat a városi rendezvények szervezésébe, hiszen fiataloknak szóló programokat velük együtt lehet a legjobban szervezni. Amiben ők is benne vannak, azt jobban a magukénak érzik. Azt is maga után vonhatja ez a közös nagyszabású program, hogy erősödik az együttműködés a városi oktatási intézmények között. E rendezvény is segítheti a Városi Diákönkormányzat létrehozását, mely – véleményünk szerint – az Önkormányzat oktatási feladatait is hatékonyan tudná segíteni diákkapcsolatai révén.

Az sem elhanyagolható szempont, hogy egy város az év minden szakában (és nem csak turistaszezonban) elsősorban a fiataloktól pezseg(het), akik a város szerencséjére nagy számban élnek Pápán. Több figyelemmel kellene fordulni feléjük.

A kerekasztalokon ugyancsak sokszor elhangzott az a javaslat, hogy legyen Pápa Város Önkormányzatán belül egy olyan személy, akihez a diákok közvetlenül fordulhatnak problémáikkal, ötleteikkel. Nevezhetjük ezt a személyt **ifjúsági referensnek** is. Ő tudná megfelelően összehangolni az Önkormányzat, a diákság és a velük foglalkozó egyéb szervezetek, intézmények munkáját, melynek nyomán komoly előrelépés történhetne ezen a területen. A tapasztalatok szerint egy jó szakember munkája megsokszorozhatja az ifjúsági kezdeményezések, programok, sikeres projektek számát is.

2. Ifjúsági Központ

Programjaink során több mint **400 diákot kérdeztünk meg** ezzel kapcsolatban, 85%-uk válaszolt igennel arra a kérdésre, szeretnének-e egy olyan helyet a városban, amely nekik szóló programokat szervez, és amelynek működtetésébe ők is beleszólhatnak.

A koncepciónk **mellékletében** található egy heti beosztás azokról a **programokról, melyet a diákok a leendő Központban javasoltak**. E beosztásban válogatás nélkül közzétettük a diákok javaslatait, de a vad, és kevésbé vad ötletekből is teljesen nyilvánvaló, hogy a diákoknak szükségük van egy olyan helyre, ahol közösségeket alkothatnak, vagy ahol a már meglévő közösségeik megfelelő körülmények között tölthetik el a szabadidejüket.

Azt is láthatjuk a táblázatból, hogy jelentős időarányban szeretnének a Központban **tanulni. Igen, tanulni**. Legyen itt szó iskolai tantárgyakról, nyelvről, táncról, zenéről, stb.

Az sem elhanyagolható tény, hogy a **társadalmi szerepvállalást** is megemlítették a heti beosztásban, holott erről előtte nem beszéltünk velük. Ezekből kiemelnénk, hogy többen megfogalmazták: a Központ keretein belül szívesen **bekapcsolódnának a megújuló városközpont szépítésébe** (virágültetés, gondozás) is.

E két kiemelt tényből is látható, hogy egy leendő, pápai ifjúsági központ nem csak egy öncélú szórakozóhely lenne, hanem előremutató, közösségépítő funkcióval is bírna.

Javaslat: Városunkban az általunk felvetett kérdésekre az Ifjúsági Központ létrehozásáról nem várt, azonnali egyetértésre találtunk számos szervezet részéről, kiknek névsorát mellékeljük. Sokan (pl. a Baptista Gyülekezet) úgy nyilatkoztak, hogy nekik is régik tervük

már egy Ifjúsági Központ létrehozása. Elmondhatjuk, hogy **széleskörű összefogás (civiliek, egyházak)** tapasztalható ebben a kérdésben, amely előrevetítheti a sikeres folytatást.

Véleményünk szerint Pápán a legalkalmasabb helyszín jelenleg a volt **Platán Szálló** épülete, mely tudomásunk szerint az Államkincstár tulajdonában és kezelésében van. Ennek közösségi funkcióval való megtöltése a legjobb célokat szolgálná. Az ezzel kapcsolatos egyeztetések már elkezdődtek.

Más városokban látott példák alapján akkor működik jól egy Ifjúsági Központ, ha annak programjait, **életét fiatalok szervezik**. Ez persze nem megy az egyik napról a másikra, hiszen – mint mindenhez – ehhez is szükséges egy tanulási folyamat, viszont mindez kétségtelenül hozzájárulna a résztvevő fiatalok megfelelő fejlődéséhez.

A fentiekből következtetve mi is azt javasoljuk, hogy – természetesen felnőtt szakember felügyelete mellett, lehetne ő a kezdeti lépésekben akár a fent említett ifjúsági referens is – a diákok önmaguk állíthassák össze a Központ programjait, és önmaguk is szervezhessék meg azokat. Sőt már a tervezésbe és a kivitelezési munkálatokba is be lehetne vonnunk a diákokat (szakmunkásoknak kiváló gyakorlati tapasztalatot nyújtana, gimnazistáknak pedig tökéletes csapatépítő módszer). Így a diákok tényleg a magukénak fogják majd érezni a Központot.

A ház hatékony működtetését elsősorban azokkal a **szervezetekkel közösen** lehetne megoldani, amelyek egyébként is a fiatalokkal foglalkoznak. Ebben az esetben lehetne számítani a civilek kreativitására, önkéntes munkájára is. A mellékletben található számos szervezet jelezte is szándékát az ebben való együttműködésre. Ennek kapcsán ezen (és további) szervezetek működésének helyszíne is lehetne ez a ház, Ifjúsági és Civil Központ néven.

Az anyagiakat tekintve megfelelő együttműködés mellett hosszú távon minden bizonnyal lehetőségünk lenne célzott támogatások, pályázatok útján előteremteni a szükséges pénzt. Úgy gondoljuk, hogy a civilek, egyházak, iskolák, intézmények közötti összefogás, együttműködési szándék megvan, és ha a város vezetése is támogatóan áll a megfogalmazott tervekhez, nagy eséllyel indulhatnánk egy megfelelő pályázati kiíráson. Nagyon jelentős lenne emellett a fentiekben részletezett önkéntes munka értéke is.

Mivel a Központ kialakítása a jelen helyzetben hosszú távú cél lehet, ezért áthidaló megoldásként javasolnánk egy **Ifjúsági Iroda** létrehozását, mely az általa nyújtott programlehetőségekben ugyan nem lenne olyan színes, mint a későbbi Központ, de a diákoknak nyújtott szolgáltatások terén minden bizonnyal hiánypótlónak bizonyulna.

Mit kérnénk a város vezetésétől és az önkormányzati képviselőktől?

1. A Városi Diákönkormányzat létrehozása és a Diákpolgármester választás lebonyolítása terén támogatást és együttműködést (mind a szervezés, mind a kivitelezés tekintetében), lehetőség szerint ifjúsági szakember alkalmazását.

2. Az Ifjúsági és Civil Központ megépítése terén kérjük, hogy befolyásukat vessék latba a Platán Szálló e célra történő hasznosításának elérése, valamint célzott pályázati konstrukció kiírása érdekében. Addig is egy helyet kérünk az Ifjúsági Iroda céljára (ennek működtetése összekapcsolható lenne a korábban említett Civil Irodával, gazdaságos és hatékony lenne ez a megoldás).

Városunk egyik legnagyobb kincse az a **6000 főnyi diák, akik jelenleg oktatási intézményeinkben tanulnak. Ők lesznek a jövő generáció aktív állampolgárai, akiknek nevelésében, településhez való kötődésük kialakításában, első közösségi élményeik megszerzésében felelőssége van minden döntéshozónak, a fiatalokkal foglalkozó szakembereknek, civileknek.**

Kérjük Önöket, e felelősségtől áthatva hozzák meg döntéseiket.

I. melléklet

Felmérési eredmények és az ifjúsági kerekasztalokon résztvevő, támogató szervezetek, intézmények

Az eddigi felmérésekben részt vevő diákok leginkább a következőkkel indokolták az ifjúsági központ szükségességét:

- értelmes elfoglaltságot tud biztosítani,
- közösséget kovácsol a fiatalok között,
- belvárosban van, és a diákoknak ki kéne mozdulni otthonról,
- ellenőrzött, biztonságos szórakozási lehetőség,
- valós és nem virtuális baráti kapcsolatok alakulhatnak ki az új emberek megismerése révén,
- fellendülne az élet a városban a házhoz kapcsolódó programok miatt,
- a szegény fiatalok, akik nem engedhetik meg a drága helyeken való szórakozást, ide bejöhetnek,
- mivel a diákok szerveznék a programokat, ezért javulna kommunikációs- és szervezőképességük, ami a tanulási eredményükben is meglátszana,

Együttműködő civil szervezetek:

1. Civilszerviz Közösségfejlesztők Közhasznú Egyesülete
2. Barátság Klub
3. Szociális Rekreációs Társaság
4. Bakonyalja Barátai Egyesület
5. Magyar Vöröskereszt Pápa Területi Szervezete
6. Hagyományok Hegye Egyesület
7. Delta Íjászegyesület
8. Pápai Nyugdíjas Egyesület
9. Fogjunk Össze Értük – Szülők a Gyermekekért Kh. Egyesület

Az egyeztetésekben részt vettek és a további munkákban is együttműködnének a következő pápai intézmények és egyházak:

1. Türr István Gimnázium és Kollégium
2. Petőfi Sándor Gimnázium
3. Református Gimnázium
4. Gazdasági Szakképző Iskola és Kollégium
5. Jókai Mór Művelődési Központ
6. Pápai Református Egyházközség
7. Pápai Katolikus Egyház
8. Sarokkő Baptista Gyülekezet

II. melléklet

Hulladék program



III. melléklet

Ifjúsági program



	Hétfő	Kedd	Szerda	Csütörtök	Péntek	Szombat	Vasárnap
6.00							
7.00							
8.00	zeneovi	beszélgetés hajléktalanokkal	zeneovi	billiárd	zeneovi	túra a bakonyban, kirándulás a környéken	beszélgetések társadalmi problémákról
9.00	társasjáték	trambulin				karaokee	idősek templomba kísérése
10.00	szemétszedés a Várkertben		óvodai játszás	ovi-bölcsi látogatás	bölcstödei játszás	táncszőnyeg, táncoktatás	programok megbeszélése
11.00				ebédhordás idősekhez	röplabda	táncverseny	székfoglalás
12.00			quad			sportnap	muffin osztás
13.00	számháború, csocsó	bújócska, segítség idősek otthonában	plakátolás (pl. menhelyeknek)	ping-pong, hittan	kertészkedés (Fő-tér, Várkert)	palacsinta evő verseny	hegymászás
14.00	társasjáték, állatmenhelyek	motorozás, ifjúsági bolhapiac (könyvek, ruhák, CD-k)	bowling	ifjúsági bolhapiac (könyvek, ruhák, CD-k)	íjászat	paintball	twister, tanuló szoba
15.00	hullahopp, videójáték, tehetséggondozás: tánc	billiárd, film, tehetséggondozás: képzővészet	vizipisztoly háború, nyelvtanulás	billiárd, film, faültetés, a Központ rendbetétele	activity, játszóterek rendbetétele	billiárd, film	billiárd
16.00	konditerem, amerikai foci, hf megírása, tanulócsoporthok	agyagozás, randi tanácsadás, hf megírása, tanulócsoporthok	közös ruhamosás, kosárlabda, hf megírása, tanulócsoporthok	fiú-lány foci, testfestés, hf megírása, tanulócsoporthok	röplabda, gyermekmegőrző, hf megírása, tanulócsoporthok	célba dobó verseny, közös pudingfőzés	atlétika, közös tanulás önkéntes tanárok segítségével
17.00	tenisz, tánczház, kutyasétáltatás	csuhéfonás, kosárlabda	kézilabda, felvilágosító est, tehetséggondozás: ének	sakk, lelki tanácsadás, tehetséggondozás: zene	koncertek, színjátszás	táncanfolyam, főzőverseny, buli	póker, tánczház
18.00	élményfürdőzés, számháború	fonás, grillezés, szolárium	színjátszás, diákzenekarok	grillezés, diákzenekarok, iskolai diákönkormányzatok gyűlése	fagyizás, karaokee	grillezés, diákzenekarok	diákzenekarok
19.00	előadás, közös vacsora-teázás	szövé, előadás, közös vacsora-teázás	előadás, program megbeszélés, közös vacsora-teázás	járdaköves masszáz, grillezés, közös vacsora-teázás	kerti parti, előadás, közös vacsora-teázás, monopoly	kisállat simogatás, közös vacsora-teázás	mozizás
20.00	pizzázás, póker, szépségest, palacsinta partí, beszélgetés	póker, kozmetika est, vesszőfonás	póker, medence partí, dokumentum film nézés	póker, divatest, ismeretterjesztő film nézés	póker, társasjáték, beszélgetés	póker	póker, horror film nézés
21.00	éjszakai fürdőzés, "Barátok közt"	éjszakai fürdőzés, "Jóban-Rosszban"	éjszakai fürdőzés	mozizás, szerepjáték	mozizás, éjjeli tízpróba	párnacsata	grillezés
22.00			csillagászat		bentalvás, buli	tábortűz, buli	
23.00	buli	buli	buli	buli			buli

V. MELLÉKLET

Civil Háló Szövetség tagszervezetei

1. Adásztevel Jövőjéért Közalapítvány
2. Adászteveli Zenestúdió
3. Alkotó Képzőművészek és Írók Országos Szövetségének pápai csoportja
4. Aszthmás Betegek Pápai Egyesülete
5. Bakonyalja Barátai Egyesület
6. Bakonyalja Népművészeti Egyesület
7. Bakonyszücsi Hölgyek Klubja
8. Barátság klubért Alapítvány
9. Békás Jövőjéért Közhasznú egyesület
10. Best Friends Közhasznú Egyesület
11. Bíró Károly Képzőművészeti Alapítvány
12. Black Bunny Rock and Roll Club Pápa
13. Civilek Nemesgörzsönyért Közhasznú Egyesület
14. Civilszerviz Közösségfejlesztők Közhasznú Egyesülete
15. Csóti Margaréta Nőegylet
16. Daganatos Gyermekekért és Családjukért Alapítvány
17. Dákai Napsugár Egyesület
18. Dallamvarázs Énekkar Közhasznú Egyesület
19. Daloló Nyugdíjasok Köre
20. Delta Íjászegyesület
21. Egyházaskesző Jövőjéért Közhasznú Egyesület
22. Együtt Külsővatért Egyesület
23. Életmód Klub
24. Első magyar Polgári Lőegylet
25. Fogjunk Össze Értük Szülők a Gyermekekért Közhasznú Egyesület
26. Gecse Községért Közalapítvány
27. Háromhatár Kulturális és Sportegyesület
28. Hét Csillag SE
29. Hunyadi Sportkör Gecse
30. Idősekért Pápakovácsi-Attyapuszta Alapítvány
31. Időskorúak Szociális Ellátásáért Alapítvány
32. Ifjú közgazdász Alapítvány
33. Ifjúsági Klub Lovászipatona
34. Instant 4 in 1 Club
35. Kópé Vár
36. Látássérült Klub
37. Lila Akác Asszonykórus
38. Magyar Vöröskereszt
39. Magyargencsi Polgárőr Egyesület
40. Magyargencsi Sportegyesület
41. Megújulás Klub
42. Mihályháza Községért Közalapítvány
43. Mihályházi Faluvédő Egyesület
44. Mozgássérültek Pápai Csoportja

45. Munkácsy Zenestúdió Egyesület
46. Nagygyimóti Óvodáért Alapítvány
47. Nagyik Klubja Nagydém
48. Pápa és Környéke Természetvédelmi Egyesület
49. Pápa és Vidéke Honvéd Kulturális Egyesület
50. Pápa Város és Vonzáskörzete Óvodapedagógusainak Egyesülete
51. Pápa Városi Polgárórség
52. Pápai Amatőr Művészeti Mozgalomért Alapítvány
53. Pápai Bartók Béla Zeneiskoláért Alapítvány
54. Pápai Humán Állatvédő Egyesület
55. Pápai Huszáregyesület
56. Pápai Ipartestület
57. Pápai Jókai Kör Egyesület
58. Pápai Lovas Club
59. Pápa Mozgássérültek „BÁSTYA” Sportegyesület
60. Pápai Musical Stúdió
61. Pápai Nyugdíjasok Érdekvédelmi és Érdekképviselői Egyesülete
62. Pápai Sportegyesület
63. Pápai Szegfű Klub
64. Pax Animae Mentálhygiénes Egyesület
65. Rákóczi Szövetség Pápai Tagozata
66. Rebel-Lion Tánc-Sport Egyesület
67. Rubato Művészeti Egyesület
68. Siketek és Nagyothallók Országos Szövetségének pápai tagozata
69. Szemételep Baráti Kör Egyesület
70. Szent László Kolping Család Egyesület
71. Szív-és Érbetegek Egyesülete
72. Szivárvány Német Nemzetiségi Gyermektáncsoport
73. Szívvel és Lélekkel a Pápai Mozgássérültekért Alapítvány
74. Szociális Rekreációs Társaság
75. Takácsi Alkotó Közösség Kulturális Egyesület
76. Takácsi Iskoláért és Óvodáért Alapítvány
77. Tánc-Lánc Alapítvány
78. Tapolcafői Kertbarátkör Egyesület
79. Vajda Lakótelepi Nyugdíjas Klub
80. Vajda Péter lakótelepi Gyermekért Alapítvány
81. Veszprém Megyei Közművelődési Szakmai Egyesület
82. Vulkán Amatőr Művészeti Csoport